

---

shrIkRiShNavilAsakAvyam by Sukumarakavi

శ్రీకృష్ణవిలాసకావ్యమ్ సుకుమారకవిరచితమ్

Document Information

Text title : kRiShNavilAsakAvyam

File name : shrIkRiShNavilAsakAvyam.itx

Category : vishhnu, krishna, vishnu

Location : doc_vishhnu

Author : sukumArakavi

Transliterated by : NS Panicker in Malayalam <http://sreekrishnavilasam.blogspot.in/>

Proofread by : PSA Easwaran

Latest update : August 2, 2012

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 22, 2022

sanskritdocuments.org

శ్రీకృష్ణవిలాసకావ్యమ్ సుకుమారకవివిరచితమ్

॥ శ్రీః ॥

ప్రథమః సర్గః

అస్తి శ్రియః సద్మ సుమేరునామా సమస్తకల్యాణనిధిర్గిరీన్ద్రః ।
తిష్ఠన్నిదం విశ్వమనుప్రవిశ్య స్వేనాత్మనా విష్ణురివోర్జితేన ॥ ౧-౦౧॥

మిథస్తిరోభావవిలోకనాభ్యాం సక్ష్మీడమానావివ బాలకౌ ద్వా ।
పార్శ్వేషు యస్యాశు పరిభ్రమన్తౌ చన్ద్రాంశుమన్తౌ నయతో దినాని ॥ ౧-౦౨॥

ఉచ్చైశ్శిఖః కాఞ్చనగౌరవర్ణస్తమో నిగృహ్ణాన్మహాసా నిజేన ।
దీప్తస్త్రియాణామివ విష్టపానాం యో భాతి పర్వస్తచరత్పతజః ॥ ౧-౦౩॥

యస్యా పతిత్వే విహితాభిలాషః కరోతి తీవ్రాణి తపాంసి లోకః ।
బిభర్తి రత్నాకరమేఖలాం తామజ్కేన పుత్రీమివ యో ధరిత్రీమ్ ॥ ౧-౦౪॥

మహాన్తి దానాని మఖానుదగ్రాన్ పరాఞ్చ పానాశనయోస్తపాంసి ।
శరీరిణః శాస్తమలైర్మనోభిః కుర్వన్తి యచ్ఛుజ్గనివాసకామాః ॥ ౧-౦౫॥

సురా యుగాన్తేషు సహ ప్రియాభిర్న్నిషేదివాంసో యదధిత్యకాసు ।
ఉదన్వతామైక్యముపాగతానాం పశ్యన్తి కల్లోలశతప్రచారాన్ ॥ ౧-౦౬॥

పుషాణి శయాస్సురపాదపానాం క్రీడాగృహాః కాఞ్చనగహ్వరాణి ।
భవన్తి చ స్వర్గవిలాసినీనాం రత్నాఙ్కరా యత్ర రతిప్రదీపాః ॥ ౧-౦౭॥

స్వర్గౌకసస్వర్ణమహీషు పీతాః శ్వేతత్విషో రూప్యమయీషు భూషు ।
నీలాశ్చ నీలోపలమేదినీషు జ్ఞాతుం మిథో యత్ర న శక్నువన్తి ॥ ౧-౦౮॥

దరీగృహోత్సృగగతేరనూరోః కశాభిఘాతధ్వనిభిః సకమాః ।
సద్యః ప్రియానుజ్ఞితమానదోషాః సురాఙ్గనా యత్ర పరిష్యజన్తే ॥ ౧-౦౯॥

నేతుం త్రపానప్రముఖీరసిశాః స్ఫుటాని యత్స్వర్ణగుహాన్తరాణి ।
సిద్ధాః ప్రయత్నేన వినా నవోఢాః నయన్తి నీలోపలగహ్వరాణి ॥ ౧-౧౦॥

యత్రోద్యతానాం కుసుమాపచాయే కాంతాసు కల్పద్రుమవాటికాసు ।
 విభాన్తి సుత్రామవిలాసినినాం పదాని లాఙ్కారసపాటలాని ॥ ౧-౧౧॥
 పయోదమార్గవ్యతిలఙ్ఘనీషు హంసాః శిరఃపుష్కరిణీషు యస్య ।
 వర్షాగమేఽప్యశ్రేతమేఘనాదాః న కుర్వతే మానసదీర్ఘయాత్రామ్ ॥ ౧-౧౨॥
 ఛన్నేషు యస్మిన్ కనకోఙ్ఘ్రాలాభిరామూలచూడం నవమఙ్ఘరీభిః ।
 గన్ధేన విజ్ఞాయ పతన్తి భృంశాః శ్శృంశాన్తరారగ్వధపాదపేషు ॥ ౧-౧౩॥
 మన్దాకీనీ యచ్చిఖరే వహన్తీ కుల్యావధాభ్యన్తరసమ్ప్రవిష్టా ।
 బాలేవ తద్రక్షణసమ్ప్రవృత్తా దినే దినే సింహుతి పుష్పవాటీమ్ ॥ ౧-౧౪॥
 శ్రియాభిరామశ్శరణం సురాణామలఙ్ఘనీయో మహతా మహిమ్నా ।
 విరాజమానో వనమాలయా చ యః శార్ఙ్గధన్వానమనుప్రయాతి ॥ ౧-౧౫॥
 పురా పురాణాం త్రితయం దిధక్షోరుమాపతేః కార్ముకతాం ప్రపన్నః ।
 మధ్యేన వజ్రాఙ్కుశమత్స్యచిహ్నాం యోఽద్యాపి తన్ముష్టిపదం దధాతి ॥ ౧-౧౬॥
 శ్శృంశాగ్రభాజాం సురసున్దరీణాం ముఖాని పశ్యన్నమలాని చన్ద్రః ।
 నిగూహితుం నూనమురఃకలఙ్కం హ్రీయేవ యత్సానుపథేన యాతి ॥ ౧-౧౭॥
 మనోభిరామే శిఖరే తదీయే సహోపవిష్టం సురసిద్ధసఙ్ఘైః ।
 ఆవోచదాగత్య కృతప్రణామా కదాచిదుర్వీ కమలాధివాసమ్ ॥ ౧-౧౮॥
 పుమానివాహం భవతః పురస్తాద్భ్రువీమి కిఞ్చిత్ ప్రతిపద్య ధైర్యమ్ ।
 పీడా మదీయా పరమత్ర హేతుర్నిర్లఙ్ఘతా నన్వఖిలోపహాస్యా ॥ ౧-౧౯॥
 సృష్టాస్త్యయా దత్తవరాశ్చ దైత్యాః భారేణ మాం సమ్ప్రతి పీడయన్తి ।
 బలే ప్రమాణే చ భవన్తి యేషాం వైవోపమానం కులభూభృతోఽపి ॥ ౧-౨౦॥
 స్వవిక్రమాన్మూలితరాజకానాం జయైషిణామద్య పరస్పరేణ ।
 తేషాం రణక్షోణీషు సింహనాద్దైర్ఘ్యైర్ఘోరైర్గిరయః సుఫటన్తి ॥ ౧-౨౧॥
 ముహుర్భలాదున్నమయత్యహీన్యే మద్భారభుగ్నం ఫణచక్రవాలమ్ ।
 మమ ప్రకమ్పాశ్చలితాబ్ధిశైలాః దిగ్దన్తినో హస్త కదర్థయన్తి ॥ ౧-౨౨॥
 ఆశాముఖేషు భ్రమతామజస్రం తేషాం చమూభిః పరిసర్పిణీభిః ।
 తిరోహితాం భానుమతో మయాఖాః న క్వాపి మాం సమ్ప్రతి సంస్పృశన్తి ॥ ౧-౨౩॥
 సన్నాస్మి దైతేయభరేణ సాహం ఫణీశ్వరస్సీదతి మద్భరేణ ।

తద్భారశీర్యన్నిజకర్పరస్య ధిక్ తామవస్థాం కమలేశ్వరస్య || ౧-౨౪ ||
 భారావసీదద్ధణమణ్ణలస్య ఫణీశ్వరస్యోపరి దుఃస్థితాఽహమ్ |
 ఆసన్నపాతాస్మి తటివ నద్యాః ప్రవాహవేగేన విలుప్తమూలా || ౧-౨౫ ||
 నివేదితా దేవ మయా దశేయమనుక్తిదోషో మయి నోపపాద్యః |
 నివేద్యతే రక్ష్యజనేన దుఃఖం తతః పరస్తాత్ ప్రభవః ప్రమాణమ్ || ౧-౨౬ ||
 ఇత్యుక్తవత్సాముచితం పృథివ్యాం చింతాబలేన స్తిమితో ముహూర్తమ్ |
 ముఖాని పశ్యన్నమృతాశనానాం దేవః ప్రజానాం పతిరిత్యువాచ || ౧-౨౭ ||
 నాసత్యమేతద్యదవోచదుర్వీ స్వకర్మణః సాధు ఫలం మయాఽఽప్తమ్ |
 మద్వర్ధితా మామవమత్య దైత్యాః బలాదుపఘ్నన్తి జగన్తి యత్యే || ౧-౨౮ ||
 ఆతీతకార్యానుశయేన కిం స్యాదశేషవిద్యజ్జనగర్హితేన |
 సురాః సమున్మూలనమాశు తేషాం కర్తుం యతధ్వం జగతాం హితాయ || ౧-౨౯ ||
 సద్యస్సముత్థిష్ఠత చిన్తయాలం చింతా హి కార్యప్రతిబంధహేతుః |
 యామః పృథివ్యా సహ యత్ర తత్ర నారాయణో ధానవకాలరాత్రిః || ౧-౩౦ ||
 అన్వేషమిత్యాదరపూర్వమేవ స స్వీకృతోక్తిస్సురసిద్ధసక్షైః |
 సరోజజన్మా సహ తైః ప్రతస్థే విహాయసా విశ్వపతేన్యకాశమ్ || ౧-౩౧ ||
 ఏలాపరిష్వజ్గలసత్తమాలం వేలాధిరూఢస్థలదూర్మిమాలమ్ |
 దదర్శ ధాతా మనసోఽనుకూలం పయఃపయోధేరచిరేణ కూలమ్ || ౧-౩౨ ||
 దదర్శ చ క్షీరమయం సముద్రం కైలాసశ్శ్లోన్నతఫేనకూటమ్ |
 పుణ్యం పయఃకేలిసముత్సుకానాం శ్రియః సఖీనామవగాహనేన || ౧-౩౩ ||
 ఆనన్దయామాస దివోకసస్తానాస్పూతశేషో మునిమణ్ణలేన |
 ప్రకామపుణ్యః పవనోపనీతో వైకుణ్ణవక్షస్తులసీసుగన్ధః || ౧-౩౪ ||
 గన్ధానుసారేణ విస్పృష్టనేత్రైర్నిరణ్యగర్భప్రముఖైరమరైః |
 నవార్కకల్పం దదృశే మురారేర్వక్షస్థలీకౌస్తుభరత్నధామ || ౧-౩౫ ||
 అపహ్నుతాశేషమనోవికారం దివిస్పృశా తూర్యరవేణ మిశ్రమ్ |
 ఆకర్ణ్య వైకుణ్ణవిలాసినీనాం గీతధ్వనిం హర్షమయాసిషస్తే || ౧-౩౬ ||
 ఆసక్తిమాలక్ష్య విసీతవేషా స్వమౌలివిన్యస్తకరాస్సురాస్తే |
 ఆలోకయామాసురశేషనాథం సవిగ్రహం పుణ్యమివ ప్రజానామ్ || ౧-౩౭ ||

ప్రవృద్ధహేమాభరణప్రకాశం తమాలనీలం జలధౌ శయానమ్ |
 తటిల్లతాఢ్యం పయసోఽతిపానాదనీశముద్గస్తమివాముఖవాహమ్ || ౧-౩౮||
 తరజ్జవాలేన పయఃపయోధేరాపూర్యమాణం కరపాఞ్చుజన్యమ్ |
 వామేన తిర్యగ్వలతా సలీలం సమ్భావయంతం ముహురీక్షణేన || ౧-౩౯||
 ప్రతిక్షణం ప్రేమవిశేషజాభిస్సమ్భావనాభిః కమలాసనాయాః |
 పురాఽఽత్మనా కల్పితముమ్పురాశేః ప్రమార్జయంతం మథనావమానమ్ || ౧-౪౦||
 పర్యాయతః పాణిధృతం సరోజం విన్యస్య విన్యస్య దృశోః పదవ్యామ్ |
 నిద్రాం ప్రబోధం చ ముహుర్నుయన్తిం పద్మాననాం సస్మితమీక్షమాణామ్ || ౧-౪౧||
 స్వచ్ఛస్వదేహప్రతిబిమ్బితేన ఘణాశ్మజాలేన ఘణీశ్వరస్య |
 భాస్వత్ ఫలస్తోమనిరస్తరస్య వహస్తమాభాం వటపాదపస్య || ౧-౪౨||
 అజస్రమాసీనరథాఙ్గశఙ్ఖమతిప్రసన్నం కమలాధివాసమ్ |
 సంతాపవిచ్ఛేదకరం ప్రజానాం వ్రాదం మహీయాంసమివాభిగమ్యమ్ || ౧-౪౩||
 వక్తుం మిథో రాహువిచ్ఛేష్టితాని కర్ణద్వయాభ్యర్ణముపేయివాంసౌ |
 అలబ్ధకాలావివ భానువద్వౌ రథాఙ్గశఙ్ఖౌ దధతం కరాభ్యామ్ || ౧-౪౪||
 ద్వారస్థసేనాపతిచోదితేన నివారితాః కఙ్కుకిమణ్డలేన |
 సురాః ప్రమోదస్థలితైర్వచోభిః స్థిత్యైవ తే వ్యోమని తుష్టువుస్తమ్ || ౧-౪౫||
 నమః పరస్మై పురుషాయ తుభ్యం గిరాం ధియామప్యపథి స్థితాయ |
 ఆస్మాన్ పునస్త్రాతుముదగ్రమోహాన్ కృపాబలాత్ కల్పితవిగ్రహాయ || ౧-౪౬||
 భాగీరథీ పాదకుశేశయాత్తే వినిర్గతా విశ్వమిదం పునీతే |
 కస్త్యాం పునర్భావయతో జనస్య శుద్ధిం పరిచ్ఛేత్తుమలం మనీషీ || ౧-౪౭||
 అనస్తశక్తేరపవిక్రియస్య తిస్రస్త్రిలోకిశ్వర శక్తయస్తే |
 వితన్వతే స్థావరజ్జమానాముత్పాదనక్షేమవిలోపనాని || ౧-౪౮||
 కటాక్షమాత్రేణ భవామ్పురాశేః పారం పరం ప్రాపయితుస్త్రిలోకిమ్ |
 సకృన్నమస్యా పరమాతరస్తే యత్నానురూపం హి ఫలం క్రియాణామ్ || ౧-౪౯||
 త్వం జ్యోతిరాప్స్వమసి త్వముర్వి త్వం వ్యోమ వైశ్వానరసారథిస్తవమ్ |
 త్వం జీవవర్గః పరమస్తవమాత్మా యన్నాసి కిం నామ జగత్పతే తత్ || ౧-౫౦||
 నవాభ్రవర్ణం నలినాయతాక్షం పీతామ్బురం హారకిరీటినం త్వామ్ |

వయం తు నేవేమహి వీక్షమాణాః సాయూజ్యమన్విషతి కః సుఖార్థీ || ౧-౫౧ ||

అలం న నిర్దోష్టుమియత్తయా త్వామశేషనాథ శ్రుతిరగ్రీమాపి |

స ఏవ సాక్షాత్క్రియతే పునస్తప్తమహో జితం నః సుకృతైరనత్వైః || ౧-౫౨ ||

తృణాయ మత్వా నిఖిలాని శార్ఙ్గాన్ పదాని వైధేయమనోహరాణి |

ఆవృత్తిశూన్యం పరమం పదం తే వాఙ్మన్వి వైరాగ్యధనా మహాన్తః || ౧-౫౩ ||

ఇతి స్తుతో దేవగణేన దేవో దయానిధిర్దానవకాలరాత్రిః |

న్యషీదదుత్తాయ భరావభుగ్నే భుజుగ్గతల్పే భువనైకనాథః || ౧-౫౪ ||

విష్వక్ స వైకుణ్ఠవిలాసినీనాం సలీలమాన్దోలితచామరాణామ్ |

నివారయన్నగ్రకరారవిష్టైః కోలాహలం కాఙ్ఘనకఙ్కణోత్థమ్ || ౧-౫౫ ||

ప్రసాదవత్స్యా కమలాసనాదీన్ సురానశేషాననుగృహ్య దృష్ట్యా |

ఉవాచ వాచం దశనాంశుపూరైః సమేధయన్ దుగ్ధమయం పయోధిమ్ || ౧-౫౬ ||

అధిజ్యకోదణ్డధరో నిషక్లీ సన్నాహవాన్ పాణిధృతైకబాణః |

అయం సమాజో భవతాం ద్విషదోభ్యో భయం సమావేదయతి స్ఫుటం మే || ౧-౫౭ ||

అలం విలమ్బేన దివోకసస్తన్నివేద్యతామద్య కుతో భయం వః |

అయం కరో దుష్టవధోత్సుకం మే సుదర్శనం న క్షమతే నిరోద్ధమ్ || ౧-౫౮ ||

ఇత్యూచివాంసం పరమం పుమాంసం నత్వా శిరోభిర్బహుశః సురాస్తే |

ఆరూఢహర్షాతిశయాః స్వమర్థమారేభిరే వక్తుమశేషమేవ || ౧-౫౯ ||

నివార్య సర్వాసపి వక్తుకామాన్ సేనాపతిస్తానమరాన్ కరేణ |

సవిభ్రమప్రేరితయా పురస్థం దృష్ట్యా సరోజాసనమాజుహావ || ౧-౬౦ ||

అథాగతస్తేన కరే గృహీత్వా నీతః ప్రభోరన్తికమబ్జయోనిః |

వక్తుం నియుక్తః స కృతప్రణామో విజ్ఞాపయామాస వినితవేషః || ౧-౬౧ ||

వయం త్వయా దత్తవిభూతయోఽపి మోహాతిరేకాదభిమన్యమానాః |

కృచ్ఛే పునస్త్యాం శరణం వ్రజంతః హో నిస్త్రపాణాం ప్రథమే భవामః || ౧-౬౨ ||

అపారదుఃఖార్ణవపోతపాత్రీం త్వయా కృపాముద్వహతాతిగురీయమ్ |

కృతఘ్నతాజస్థభువామమీషామస్మాకమర్థే న కిమన్యభావి || ౧-౬౩ ||

మనస్విలోకస్య విగర్హణీయే ప్రతిగ్రహే వర్జయతా జగుస్పామ్ |

పురా పురస్తాద్భవిదానవస్య ప్రసారితో నాగ్రకరస్త్యయా కిమ్ || ౧-౬౪ ||

దైత్యాధిరాజేన హిరణ్యనామ్నా పర్యాకులం త్రాతుమశేషతోకమ్ |
 ఇదం తు దివ్యం పరిహృత్య రూపం న త్వం కిమాసీర్షరతిర్యగాత్మా || ౧-౬౫ ||
 స్వవిక్రమాక్రాంతసురాసురస్య రక్షఃపతేర్నిగ్రహణాదరేణ |
 భూత్వా సుతః పక్షిరథస్య రాజ్ఞస్తాం తామవస్థాం న కిమన్వభూస్త్యమ్ || ౧-౬౬ ||
 అనేకధా పాలయితారమేవం సమ్ప్రుత్యపి త్వాం శరణం ప్రపన్నాః |
 సంతాపహారీ నను చాతకానాం భూయోఽపి భూయోఽపి పయోద ఏవ || ౧-౬౭ ||
 విశ్వం విదన్నప్యవిదన్నివ త్వం నాథానుయుజ్జే భయహేతుమస్మాన్ |
 అనుగ్రహస్యైతదపి ప్రభూణాం ప్రాయః ప్రకారాన్తరమాశ్రితేషు || ౧-౬౮ ||
 తపోభిరుగ్రైర్భగవన్ సురాణామవధ్యభావం దనుజాః ప్రపన్నాః |
 పాతాలముర్ధ్వం చ విజిత్య దర్పాదుపక్రమం తే దివమద్య జేతుమ్ || ౧-౬౯ ||
 న జాతు శూన్యః కులిశేన పాణిర్వజ్ఞో న ముక్తం మణికంజుతేన |
 శక్రస్య దైత్యాగతిశక్కినోఽస్య నాసజ్జతస్తీష్ఠతి వారణేన్ద్రః || ౧-౭౦ ||
 దణ్డం యమాత్పాశమపామధీశాద్గదాం కుబేరాత్కులిశం మఘోసః |
 ఆదాతుకామః ప్రహిణోతి దూతాన్ కంసః స్వదోర్విక్రమనిర్జ్ఞితాశః || ౧-౭౧ ||
 రణే వినిర్జిత్య బలం సురాణాం పరాక్రమేణాప్రతిమేన వీరః |
 భోజేశ్వరః క్రీడతి సావరోధో మూలేషు సమ్ప్రుత్యమరద్రుమాణామ్ || ౧-౭౨ ||
 ధనుర్ధరాధ్యాసితవప్రశీర్షాః ద్వాఃపాలనవ్యగ్రసమగ్రయోధాః |
 ప్రవీరనిర్భర్షిన్తకాన్ధిశీకా స్థాతుం న జానాతి పురీ సురాణామ్ || ౧-౭౩ ||
 హాహతి విక్రోశదనాథమేతద్విశ్వం జగత్పీడయతః ప్రకామమ్ |
 త్వయా వినాఽన్యస్త్రీషు విష్టపేషు న కర్తుమీష్టే నరకస్య భజ్గమ్ || ౧-౭౪ ||
 ప్రలమ్బకేశిప్రముఖాస్తథాన్యే పరస్సహస్రం పరియన్తి దైత్యాః |
 నిర్ఘాతకత్పైర్నిజసింహనాదైర్విదారయన్తో వియదాహవేషు || ౧-౭౫ ||
 షట్ సూనవసన్నన్తి హిరణ్యనామ్నో దైత్యస్య పాతాలతలాధివాసైః |
 తైర్ష్వుః క్రీయన్తే దురితాని యాని వక్తుం న శక్యాని ముకున్ద తాని || ౧-౭౬ ||
 తేషాం మహీధ్రప్రతిమాకృతీనాం భారం మహీ సోఢుమసావశక్తా |
 అస్మాన్ పురస్కృత్య భవత్సకాశం ప్రాప్తా నిజక్లేశనివేదనాయ || ౧-౭౭ ||
 తదేతదావేదనమస్మదీయం శ్రుత్వా ప్రమాణం ప్రభురిత్యుదీర్య |
 విధిర్వ్యరంసీద్విహితప్రణామః స చాపి గమీభరమువాచ దేవః || ౧-౭౮ ||

అలం విషాదేన దివౌకసో వః సమీహితం హస్తగతం మనుధ్వమ్ |
 వ్రతం హి మే కేవలమేతదేవ సంరక్షణం యచ్ఛరణాగతానామ్ || ౧-౭౯ ||
 మామర్థయన్తే వసుదేవపత్న్యా పత్నీ చ నన్దస్య సుతం గుణాఢ్యమ్ |
 అంశద్వయేన వ్రతకర్మితాఙ్గీస్తీస్తోఽపి తాః పుత్రవతీర్విధాస్యే || ౧-౮౦ ||
 ఇయం చ లోకత్రితయస్య మాతా మాయాభిధానా మమ శక్తిరగ్ర్యా |
 కార్యాణి వః కాన్యపి కర్తుకామా జనిష్యతే జన్మవినాశకూన్యా || ౧-౮౧ ||
 తద్గచ్ఛత స్వర్గమపేతఖేదాః న కాలహానిః పరిశక్కునీయా |
 అనేన శార్దూణి శపే శరైర్వః సద్యో మనఃశల్యమపాకరేష్యే || ౧-౮౨ ||
 ఇతి తమమరణోకం సాన్త్యయిత్వా స దేవః
 సపది నవఘనాభః పద్మనాభస్తీరోఽభూత్ |
 స చ విహితనమస్యస్తస్య వాచం ప్రశంసన్
 నిజపదమభిషేదే హర్షపర్యాకులాత్మా || ౧-౮౩ ||
 ఇతి సుకుమారకృతౌ కృష్ణవిలాసకావ్యే ప్రథమస్సర్గః || ౧ ||

ద్వితీయః సర్గః

అక్షైకదా పుత్రఫలాని సమ్యగ్యతాని బాహ్యోపవనే చరన్తీమ్ |
 రథేన కంసో వసుదేవయుక్తః స్వసారమాలోకయితుం జగామ || ౨-౦౧ ||
 స్ఫురతప్రభాపల్లవితాఙ్గయష్టిం కథఞ్చిదూఢస్తనమఙ్ఘరీకామ్ |
 తత్రాలక్ష్మైః షట్/పదినీమజానాత్ స తాం లతామధ్యగతాం చిరేణ || ౨-౦౨ ||
 సా సన్నతాఙ్గీ నియమావసానే జ్యేష్ఠాయ తస్మై విదధే నమస్యామ్ |
 స చాశిషా తామనుగృహ్య సాధీషం భోజేశ్వరో వాక్యమిదం బభాషే || ౨-౦౩ ||
 అద్యాపి బాలాని సుతాననేకాన్ ప్రసోష్యనే కిం వ్రతయాతనాభిః |
 పశ్యాధునా పల్లవసూతికాలే కిం కల్పతే చూతలతా ఫలాయ || ౨-౦౪ ||
 కృశాసి కామం విరమ ప్రయాసాన్మనోభిరామానుపభుఙ్క్ష్వ భోగాన్ |
 అఙ్గాని తే సన్నతగాత్రి దుఃఖం మృణాలకల్పాని కథం సహేరన్ || ౨-౦౫ ||
 తామేవముక్త్వా స తు సాభ్యనుజ్ఞాం రథం సమారోప్య సహైవ పత్యా |
 ప్రయాతుకామః పురమన్తరిక్షే శుశ్రావ వాచం శతధారకల్పామ్ || ౨-౦౬ ||

త్వదన్తికస్థా సహజాశమీయం ప్రసోష్యతే పుత్రమయం కృశానుమ్ |
 మరుత్సమిద్ధస్స తు దుర్నివారస్తాస్వాం భస్మసాత్ కంస కరిష్యతీతి || ౨-౦౭||
 నిశమ్య తద్భూతవచో నికామం కంసస్స రోషాగమదుర్నిరీక్ష్యః |
 కృపాం పరిత్యజ్య కృపాణపాణిః స్వసుర్వధాయ స్వయముద్యతోఽభూత్ || ౨-౦౮||
 నృశంసకృత్యే నితరాం ప్రవృత్తముదగ్రకోపస్ఫురితాధరోష్ఠమ్ |
 ప్రసాదయన్నానకదున్ధభిస్తమువాచ ధీమానుపపత్తియుక్తమ్ || ౨-౦౯||
 అలం తవాసేన వధోద్యమేన త్వయా విధేయో నృపతే విమర్శః |
 కిమేష నాశ్రావి విచారశూన్యం వ్రజస్త్యనర్థా ఇతి సాధువాదః || ౨-౧౦||
 భయేన యుద్ధేషు పురన్దరాదీన్ సురాన్ పరాచస్త్రపయా విముఞ్చన్ |
 మహిశ్వర స్త్రీవధపాతకేఽస్మిన్ కథం తవోపక్రమతే కృపాణః || ౨-౧౧||
 అనేన కిం వా తవ జీవితేన యద్రక్షణం స్యాత్ సహజావధేన |
 గుణేన కేనాపి హి లబ్ధనామ్నామపి స్వనాశాదయశో గరీయః || ౨-౧౨||
 ప్రపద్యమానస్య సదాభివృద్ధిం దివానిశం ప్రీణయతశ్చ లోకాన్ |
 భవద్యశ్చస్సమనోఽస్య మాభూన్నవః కలజ్కో భగివీవధేన || ౨-౧౩||
 స్వసుర్వధేనాస్య భవేదకీర్తిస్తేన త్యజేయుస్సుహృదోఽపి భీతాః |
 ఇత్యేవ నూనం భుజనిర్జితైస్సైస్సురైః ప్రయుక్తస్సుమహానుపాయః || ౨-౧౪||
 కాలేన తద్దృక్ష్యసి యన్మదుక్తం మా భూత్తవాస్మిన్ విషయేఽపి శఙ్కా |
 తథాపి చేతస్తవ శఙ్కతే చేదాకర్ణ్యతాం తర్హ్యపరః ప్రకారః || ౨-౧౫||
 సర్వాణ్యపత్వాని వశే తవాహం జాతాని జాతాని సమర్పయిష్యే |
 తన్నిగ్రహం వా తదనుగ్రహం వా విచిన్త్య కర్తాసి దశానురూపమ్ || ౨-౧౬||
 కిం బుద్ధిమాన్ద్యేన నిజేన తస్య కిం భాగధేయేన వరాఙ్గనాయాః |
 బలేన కిం వా భవితవ్యతాయాస్తథేతి జగ్రాహ వవస్తదీయమ్ || ౨-౧౭||
 వధప్రవృత్తో వసుదేవమస్త్రప్రభావసంస్తమిభి తఘోరకర్మా |
 నివృత్య నిస్తింశమహాభుజిణో మహిభృతః కోశబిలం వివేశ || ౨-౧౮||
 సత్యా ను సా స్యాదశరీరిణీ వాక్ సత్యం కిమేతద్వసుదేవవాక్యమ్ |
 వితర్కయన్నేవముదస్తకేతుం పురీం ప్రపేదే మణితోరణాఢ్యామ్ || ౨-౧౯||

ఆలోకవైర్మోలిషు భూపతీనామాసజ్జయన్నజ్జాలిబన్ధనాని ।
 స వైమనస్యేన ముఖస్థితేన భయావహాః స్వం భవనం జగమ ॥ ౨-౨౦॥
 విశజ్కుమానః స గృహోపకణ్ఠే తౌ సద్మని క్వాపి విధాయ గుప్తా ।
 పరాక్రమాక్రాంతసమస్తలోకః పురేవ భోగానయమన్వభుజ్కు ॥ ౨-౨౧॥
 మాయా హరేస్సాఽథ హిరణ్యపుత్రాన్ యాన్ దేవకీగర్భగతానకార్షీత్ ।
 భోజేశ్వరస్సత్వరమేత్య భీత్యా తాన్ జాతమాత్రానవధీత్ క్రమేణ ॥ ౨-౨౨॥
 జగద్విభూత్యై పరమస్య పుంసః యో దేవకీగర్భమవిక్షదంశః ।
 ఆకృష్య తస్మాన్మరవైరిమాయా తం రోహిణీగర్భగతం చకార ॥ ౨-౨౩॥
 చకాస సప్తచ్ఛదపాణ్డరేణ సుతేన సా గర్భతిరోహితేన ।
 వలాహకాన్తర్హితశీతభానోర్దిశో దశాం వృత్రజితః ప్రపన్నా ॥ ౨-౨౪॥
 తతస్సమాహ్లాదనమీక్షణానామసూత పుత్రం శరదిన్దకల్పమ్ ।
 ప్రకర్షమాపన్నుదయేన యస్య సద్యః సముద్రా ఇవ సత్వవన్తః ॥ ౨-౨౫॥
 పత్యుస్సమాదిష్టమిదం విధాయ శేషం చికిర్షుస్సురకార్యమార్యా ।
 చరాచరాణాం జగతాం సవిశ్రీ సా శ్రద్ధధే జన్మభువం యశోదామ్ ॥ ౨-౨౬॥
 అథ ప్రజానామభివృద్ధికామో దేవో దయాయాః కిల జన్మభూమిః ।
 స్వజన్మనే జన్మవినాశహేతుః ప్రాప్యస్సతాం ప్రాప స దేవకీం తామ్ ॥ ౨-౨౭॥
 కృశావలగ్నా కుచయోర్గరిష్ణా సా దేవకీ సన్నతగాత్రయష్టిః ।
 జగత్త్రయీపుణ్యకృతావలమ్బా బభార గర్భేణ జగన్నివాసమ్ ॥ ౨-౨౮॥
 అన్తర్దధానా సరసీరుహాక్షం స్వేనావతారేణ భువం పునానా ।
 సా దేవకీ సా చ కవేరకన్యా మిథోఽదధాతాముపమానభావమ్ ॥ ౨-౨౯॥
 అలం నివాసాయ న యస్య విశ్వం వసన్ స గర్భే ముముదే ముకున్తః ।
 పరోపకారప్రభవం హి దుఃఖం పుంసస్సుఖాయైవ మహత్తరస్య ॥ ౨-౩౦॥
 బహిఃస్ఫురన్త్యా కరపాఞ్చజన్యత్విషేవ విష్ణోరుదరస్థితస్య ।
 అథత్త తస్యాన్తపనీయవర్ణా మధుకపుష్పచ్ఛవిమజ్జయష్టిః ॥ ౨-౩౧॥
 బభార హారం కుచయోర్న తస్వీ న పాదయోర్నాపురమాముమోచ ।
 దధౌ మణిం భారభియా న మాళౌ తదేవ కైవల్యమభూషయత్తామ్ ॥ ౨-౩౨॥
 దృశః ప్రయత్నేన దధౌ తిరశ్చిరువాచ మన్తం నిభృతం జహాః ।
 శనైర్యయౌ దత్తకరా సఖీభిర్భృశం నిశశ్వాస చ తావదేవ ॥ ౨-౩౩॥

సహైవ హర్షేణ సుధాశనానాం సహైవ పుణ్యేన వసున్ధరాయాః ।
 భయేన భోజాధిపతేశ్చ దేవో సహైవ గర్భే వవృధే ముకున్ధః ॥ ౨-౩౪ ॥
 శిరోభిరూఢేన వనస్పతీనాం ఫలోపహారేణ నివేదితర్థిః ।
 ప్రావృట్ సమాసాదితసూతికాలాం తాం దేవకీం ద్రష్టుమివాజగామ ॥ ౨-౩౫ ॥
 అథైకదేశా ఇవ వారిరాశేరుచ్యైః పురోమారుతవిప్రకీర్ణాః ।
 వృతాస్తడిద్విద్రుమవల్లరీభిర్విరేజిరే వ్యోమని వారివాహాః ॥ ౨-౩౬ ॥
 బలాహకవ్రాతభవైస్తమోభిర్దినేషు దుర్బోధపురఃస్థితేషు ।
 న కశ్చిదాసీదభిసారికాణాం విద్యుత్ప్రకాశేన వినాఽన్తరాయః ॥ ౨-౩౭ ॥
 పయోదభస్మాన్తరనిర్గతేన రూత్కారిణా చణ్ణసమీరణేన ।
 వియోగినాం చేతసి మేఘకాలః సన్ధక్షయామాస మనోభవాగ్నిమ్ ॥ ౨-౩౮ ॥
 స్మరేణ లోకత్రితయేశ్వరేణ సమ్భావితాజ్జివితనిర్విశేషమ్ ।
 ఋతోర్వసన్తాజ్జ్వలదాగమస్య జహార జాతిర్నిఖిలం నికర్షమ్ ॥ ౨-౩౯ ॥
 బలాధృహీతా ఇవ వైతసీభిః శాఖాభిరారూఢమదా ఇవోచ్యైః ।
 పరిస్థలన్త్యో నిఖిలాస్తటిన్యః జగ్ముర్జవాదుద్భటఫేనహాసాః ॥ ౨-౪౦ ॥
 ఉదారసౌరభ్యవశికృతానామస్వీయమానః పటలైరలీనామ్ ।
 అకల్పయత్ కేతకమాతరిశ్వా మనోభవస్యాపి మనోవికారమ్ ॥ ౨-౪౧ ॥
 అత్యముబ్బాపానప్రభవస్య కర్తుమన్తర్జడిమ్నః ప్రతినంవిధానమ్ ।
 పపున్తిరస్కారపదేన మేఘాః మయూఖమాలామరవిన్దబన్ధోః ॥ ౨-౪౨ ॥
 రరాజ ఖర్జూరఫలప్రకాశం నవం పయః కాననపల్వలేషు ।
 పయోదవృన్దైః పరిపీయ ముక్తం ప్రభాకరన్యేవ మరీచిజాలమ్ ॥ ౨-౪౩ ॥
 మహీభృతాం మూర్ధసు దత్తపాదం విలోక్య మిత్రం విహతప్రతాపమ్ ।
 మగ్నో జలే మర్తుమివారవిన్దే మధువ్రతాశ్చుక్రుశురన్తరిక్షే ॥ ౨-౪౪ ॥
 నిషేవ్య హంసా మధురైర్వచోభిః పద్మాకరం లబ్ధసమీహితార్థాః ।
 సద్యో యయుస్తస్య విపత్తికాలే జలాశయానాం ప్రకృతిః కిలైషా ॥ ౨-౪౫ ॥
 ప్రరూఢసస్యాః ఫలమూలశాకైర్నిరన్తరాః స్వాదునవోదకాఢ్యాః ।
 పల్లిజుషాం చేతసి పామరాణాం ధృతిం పరామాదధిరే వనాన్తాః ॥ ౨-౪౬ ॥

సమున్మిషస్త్రీ గిరిమల్లికానాం ప్రసూనరాజస్సుతరాం విరేజే |
 ముక్తాన్వ భో మేఘవిమర్దభీత్యా నక్షత్రమాలేవ గతా ధరిత్రీమ్ || ౨-౪౭||
 ధారాలజిమూతకృతాన్ధకారే తస్మిన్నపర్వవజ్జడిమ్ని కాలే |
 అలక్ష్యమాణః క్వచిదంశుమాలీ దివాఽప్యవసేవ తనూనపాతి || ౨-౪౮||
 ఇతి ప్రవృత్తే సమయే ఘనానాం మాసే నభస్యే నిశి మధ్యమాయామ్ |
 గణే శుభాఖ్యాయిని చ గ్రహాణాం దేవక్యువాహ ప్రసవాభిముఖ్యమ్ || ౨-౪౯||
 హరత్సు బాహ్యాం భువనస్య తాపం ప్రావృట్ ప్రసూతేషు వలాహకేషు |
 అసూత తస్యాన్తరతాపశాన్త్యై కృష్ణాముప్పవాహం కృపయేవ దేవీ || ౨-౫౦||
 దిశః ప్రనేదుః సహ నిమ్నగాభిరహర్ష లోకేన సహమ్బురాశిః |
 జాతే ముకున్దే ముముచుశ్చ సద్యః భయేన దేవాః సహ పుష్పవృష్టిమ్ || ౨-౫౧||
 మనోభిరామేణ మధువ్రతానాం నాదేన శంసన్నివ దిష్టవృద్ధిమ్ |
 చచార వాయుః సుమనోఽశుకాని సమ్ప్రాప్య సమ్ప్రాప్య మహీరుహేభ్యః || ౨-౫౨||
 వ్యజృమ్భత ప్రస్ఫుటశఙ్ఖనాదః తారేణ గీతధ్వనినా విమిశ్రః |
 సమశ్చువాసః కకుభాం ముఖాని దివౌకసాం మజ్గలతూర్యఘోషః || ౨-౫౩||
 త్రపామపాస్యన్ వినయం విలుమ్పన్ సీతిం నిగృహ్ణాన్ భయమాశు భజ్జాన్ |
 శరీరిణామచ్యుతజన్మజన్మా మోదో జజృమ్భే మదనిర్విశేషః || ౨-౫౪||
 ఆషాఢినం పాణిముదస్య దూరం బ్రహ్మర్షిలోకః పతదుత్తరీయః |
 ననర్త పర్యాకులపాదచారః ప్రహస్యమానః సురసున్దరీభిః || ౨-౫౫||
 శ్శ్లోజ్ఞోజ్ఞైః కుఙ్కుమవారిపూరైరనోన్యన్యమభ్యుక్షణతత్పరాణామ్ |
 ప్రమోదజన్మా దివి సమృభూవ కోలాహలః కోఽపి సుధాశనానామ్ || ౨-౫౬||
 పితౄంశ్చ పుత్రా పితరశ్చ పుత్రాన్ గురూంశ్చ శిష్యా గురవశ్చ శిష్యాన్ |
 పతీంశ్చ దారాః పతయశ్చ దారాన్ ప్రమోదమత్తాస్సిషిమః పయోభిః || ౨-౫౭||
 ఆసిన్చదమ్భారుహయోనిరిన్ద్రం తం పఙ్కజావాసమసిన్చదిన్ద్రః |
 ఆసిన్చతాం ద్వౌ విబుధానశేషాన్ సర్వే సురాస్తౌ చ బలాదసిన్చున్ || ౨-౫౮||
 మిథః పయోభిః సిషిచుర్వినేదుః వవల్గురుచ్చిక్షిపురమ్బరాణి |
 అన్యోన్యమనేన సుదూరమూహలర్మత్తా ఇవ స్వర్గసదో బభూవుః || ౨-౫౯||
 త్రిలోకనాథోదయసమ్భవేన మోదేన పర్యాకులమానసానామ్ |
 గీతే చ నృతే చ సురాజ్ఞానానాం బభూవ తాలస్థలితం న దోషః || ౨-౬౦||

శ్లోకోదకాస్ఫాలనరక్తనేత్రాః విచ్ఛిన్నహారాశ్చ్యుతకర్ణభూషాః ।
 ప్రహసనీదధ్వనిభిర్వచోభిః సమాలపన్తో విబుధా విజప్రలః ॥ ౨-౬౧॥
 జాతే హరౌ దైత్యవిమర్దనేన విశ్వమ్భరాభారమపాచిక్షిరౌ ।
 మునేః ప్రహర్షః కలహప్రియస్య జగత్ప్రహర్షశ్చ సమావభూతామ్ ॥ ౨-౬౨॥
 ఇతి ప్రహర్షాకులితైర్మనోభిః విశ్శుష్కలం క్రీడతి దేహివర్గే ।
 కంసస్సభృత్యః ప్రతిపద్య మూర్ఛాం నిద్రాభిధానాం న కిమప్యబోధి ॥ ౨-౬౩॥
 శ్యామం చతుర్బాహుముదారహారం కిరీటినం కుణ్డలదీప్తగణ్డమ్ ।
 పితాపి మాతా చ విలోక్య పుత్రమానన్దమగ్నౌ వివశావభూతామ్ ॥ ౨-౬౪॥
 నియమ్య హర్షోదయపారవశ్యం తం దేవకీజానిరువాచ వాచమ్ ।
 ప్రసీద భీతోఽహమతీవ కంసాదిదం తు రూపం ప్రతిసంహరేతి ॥ ౨-౬౫॥
 తత్స్పృశితస్తల్పగతం కరాభ్యాం తమాదదే కల్పితబాలభావమ్ ।
 తయోశ్శయానః కరయోస్స తస్య ప్రకామమప్రియత పద్మనాభః ॥ ౨-౬౬॥
 ఆశేత యః ప్రాగ్వటపత్రమధ్యే లోకానశేషానుదరే దధానః ।
 వినా తపోభిః కిము తస్య సిద్ధ్యేత్తత్పాణియుగ్మే శయనం మురారేః ॥ ౨-౬౭॥
 తమాలనిలేన తమోభరేణ నిపీడితాశావలయే నిశిధే ।
 ఆదాయ పక్ష్మీరుహలోచనం తం సద్యః స నిర్గత్య గృహాత్ ప్రతస్థే ॥ ౨-౬౮॥
 నివార్య వర్షోదకమాత్మనైవ ప్రకాశ్య మార్గం ఫణరత్నభాసా ।
 ఉపాయముక్త్యా వసుదేవకర్ణే శేషస్సిషేవే బహుధైవ విష్ణుమ్ ॥ ౨-౬౯॥
 పురాత్ స నిర్గత్య పుమాంసమాద్యం వహాన్ వహన్తి యమునామపశ్యత్ ।
 కూలఙ్కషౌఘాపి కల్పింకన్యా తదీయగుల్ఫద్వయసోదకాభూత్ ॥ ౨-౭౦॥
 ఉత్తీర్ణ్య తాం తత్తటసంశ్రితానాం దాతుం కరం వార్షికమాగతానామ్ ।
 వ్రజౌకసాం నన్దపురోగమానాం ప్రీతో నివేశం సహసా వివేశ ॥ ౨-౭౧॥
 ప్రవిశ్య జానన్నివ నన్దగోపనివేశనం సుప్తశరీరివర్ణమ్ ।
 సుతాం ప్రసూయ ప్రతిపన్ననిద్రాం దదర్శ తద్ధర్మవధూం యశోదామ్ ॥ ౨-౭౨॥
 తం శాయయిత్వా శయనే తదీయే కన్యాం సమాదాయ నిపత్య గచ్ఛన్ ।
 శుశ్రావ పుత్రోదయహర్షమూలం కోలాహలం గోపవధూజనానామ్ ॥ ౨-౭౩॥
 కరేణ కన్యాం మనసా చ పుత్రం వహాన్ ముహూర్తేన విలఙ్గ్య మార్గమ్ ।

విశక్కుమావిశ్య గృహం గృహిణ్యాః నిధాయ బాలాం శయనే స తస్థా ॥ ౨-౭౪ ॥

సా చఞ్చరీకస్వనసన్నిభేన నాదేన లోకస్య మనో హరన్తి ।

రురోద కిఞ్చద్వివృతేన బాలా స్ఫుటత్పయోజాకృతినా ముఖేన ॥ ౨-౭౫ ॥

ఆకర్ణ్య బాలధ్వనిమస్తనిద్రాః ప్రధావ్య రజ్జాపురుషా జవేన ।

ప్రబోధ్య యత్నేన పతిం పృథివ్యాః శశంసురస్మై భగినీం ప్రసూతామ్ ॥ ౨-౭౬ ॥

సదస్యః సమాగత్య స తత్ర దృష్ట్వా బాలామమర్షేణ విమర్శశూన్యః ।

స్వస్రా నిషిద్ధోఽపి వధాభిలాషీ జగ్రాహ తస్యాశ్చరణౌ కరాభ్యామ్ ॥ ౨-౭౭ ॥

ఉదస్య దూరం తరసా కరేణ చిక్షేప తాం దుర్మతిరశ్మపృష్టే ।

మహీమయాతైవ దివి స్థితా సా జజ్వాల ధామ్నా జగతాం సవిత్రీ ॥ ౨-౭౮ ॥

తతః కరైస్తామరసప్రకాశైః సా మన్దమాన్దోలతశస్త్రజాలా ।

విలోక్య తం వివ్వాలచిత్రవృత్తిం జగాద వాచం జగదేకమాతా ॥ ౨-౭౯ ॥

త్వమగ్రహీర్మచ్చరణౌ రుషాఽపి ప్రాయః ఫలం తస్య న హన్మి యత్త్వామ్ ।

జాతః పృథివ్యాం తవ జాల్మ హంతా సద్యో హితం చిన్తయ సాధయామి ॥ ౨-౮౦ ॥

ఇతి నృపమభిధాయ జ్యోతిషా కుర్వతీ సా తడిదివ నయనాని ప్రాణీనామాకులాని ।

సురయువతిభిరుచ్చైర్గీయమానాపదానా సురపదమభివేదే పాటితాభ్రా జవేన ॥ ౨-౮౧ ॥

శ్రుత్వా తస్యా శ్రవణపరుషాం వాచమన్తర్విషణ్ణః

పుత్రాపాయవ్యథితమనసం సాన్త్యయిత్వా స్వసారమ్ ।

పద్యామేవ స్వభవనమథ ప్రాప్య కృచ్ఛాదనైషీత్

కంసశ్చిన్తాకులితహృదయో జాగ్రదేవ త్రియామామ్ ॥ ౨-౮౨ ॥

ఇతి సుకుమారకృతౌ కృష్ణవిలాసకావ్యే ద్వితీయాస్సర్గః ॥ ౨ ॥

తృతీయః సర్గః

ప్రాతః ప్రలమ్బప్రముఖానమాత్యాన్ సర్వాన్ సమాహూయ స భోజరాజః ।

సవిభ్రమప్రేరతదృష్టిదత్తే స్థానే నిషణ్ణానవదద్విసీతః ॥ ౩-౦౧ ॥

సన్దిహ్య మోహోద్వసుదేవవాక్యం మయా ప్రమాణీకృతభూతవాచా ।

హతా నృశంసేన సుతా భగిన్యాస్తేనావిలం మే హృదయం యశోఽపి ॥ ౩-౦౨ ॥

జాతాం పునః కాఞ్చనకాఞ్చనాభాం సుతాం గతాయుర్నిషి శాన్తుమైచ్ఛమ్ ।

ఉత్సృత్య సా వ్యోమ్ని జవాదతిష్ఠత్ శస్త్రోత్కటా దర్శితదివ్యరూపా ॥ ౩-౦౩ ॥

నియమ్య సా మాతుల ఇత్యమర్షం ప్రసేదుషీ మామవదచ్చ బాలా ।
అరిర్మహీయానజనిష్ఠ భూమౌ తవోచితం సమృత్తి చింతయేతి ॥ 3-౦౪॥
వ్యాహృత్య మాం ద్యాం ప్రతి దేవనారీగణైర్గతాయామితి సేవితాయామ్ ।
దేవ్యామహం దుశ్చరితం స్వమేవ స్మరన్ వినిద్రో రజనీమనైషమ్ ॥ 3-౦౫॥
యుద్ధేషు దేవా పురుహూతముఖ్యాః భగ్నా మయా స్థాతుమశక్నువన్తః ।
అశ్వాన్ పరిత్యజ్య విముచ్య నాగాన్ ముక్తావ చ శస్త్రాణి దిశో ద్రవన్తి ॥ 3-౦౬॥
తదేషు నైకోఽపి భువం గతో మే శక్నోతి కర్తుం ప్రతికూలభావమ్ ।
మహీయసః కిం ఘటతే పరాగః సమీరణస్యాభిముఖం ప్రసక్తుమ్ ॥ 3-౦౭॥
కిమన్యదార్తాభ్యవపత్తికామః సురేషు సన్దర్శితపక్షపాతః ।
అజాయతోర్వామసురాన్నిహన్తుం స ఏవ మన్యే సరసీరుహోక్షః ॥ 3-౦౮॥
సర్వే వయం దైత్యకులప్రసూతాః కేనాపి జాతా భువి కారణేన ।
స తేన సన్నహ్యతి జేతుమస్మానుక్తోఽయమర్థః కిల నారదేన ॥ 3-౦౯॥
అతస్తదుచ్చేదవిధౌ వినిద్రాః యతధ్వమద్వైవ బలానురూపమ్ ।
నఖాగ్రలావ్యస్తరురజ్జుకాత్మా పరశ్వధస్యాపి తతోఽతిభూమిః ॥ 3-౧౦॥
యస్మిన్ భవత్యాశ్రితవత్సలత్వం విప్రేషు యస్యాస్తి విశేషసజ్గః ।
మనోహరం యశ్చ బిభర్తి రూపం వధం స బాలోఽర్హతి మత్సకాశాత్ ॥ 3-౧౧॥
మఖాశ్చ తత్ప్రీతికృతో నివార్యాః నివారణీయా శ్రుతిరగ్రీమాఽపి ।
తృణీకృతాశేషజనప్రభావా సంస్థాతి యా తన్మహిమానమేవ ॥ 3-౧౨॥
గతే విరామం గరుడధ్వజేఽస్మిన్ మఖేషు సర్వత్ర నివారితేషు ।
సురేషు సర్వేష్యపి దుర్బలేషు హస్తే భవిష్యత్సమరావతి నః ॥ 3-౧౩॥
ఇత్యూచుషస్తస్య పదోపకణ్ఠం నీరాజయన్తో మకుటప్రభాభిః ।
అవాదిషుర్విక్రమదర్పితాస్తే కృతాట్టహాసధ్వనికమ్పితాశాః ॥ 3-౧౪॥
కిం చిన్తయా పార్థివ భుజ్జ్వ భోగానస్మాసు జీవత్సు కుతో రిపుస్తే ।
కథం మయామఖేషు పరిస్ఫురత్సు సరోజబన్ధోస్తమసాభిభూతిః ॥ 3-౧౫॥
అమాతరిశ్వానమహవ్యవాహం అసూర్యశితాంశుమవజ్రపాణిమ్ ।
అనమ్యతేశానపితామహం చ ద్రష్టాసి రాజన్నచిరేణ లోకమ్ ॥ 3-౧౬॥
ఇత్యూచుషస్తానుచితోపహారైః సమ్భావ్య కృత్యేషు సమాదిదేశ ।

స దేవకీమానకదున్దుభిం చ విమోచయామాస చ బన్ధనస్థౌ || 3-౧౭||

లభ్యా నిధానం న తథా దరిద్రో గతిం సమాసాద్య తథా న పక్లుః |

తథా న చాన్తో దృశమాప్య హృష్యేద్యథాస్తపుత్రః స జహర్ష నన్దః || 3-౧౮||

తపనే చరమాచలం ప్రపన్నే తమసా చ స్థగితేషు దిజ్ముఖేషు |

యమునాతటవాసినం తమూచే వసుదేవః ప్రతిపద్య నన్దగోపమ్ || 3-౧౯||

తపసా తవ నన్దగోప మన్యే ఫలితం జన్మసహస్రసంజ్ఞితేన |

ఋణమన్వ్యమపోహితుం త్వదీయం యదయం పుత్రనిధిః సమావిరాసీత్ || 3-౨౦||

ఇహ ఖేలతి పూతనేతి కృత్యా శిశుహత్యానిరతా పురోపకణ్ఠే |

తదహర్షిన్నశమత్ర రక్షణీయో నయనానన్దకరః సుతస్త్వయాఽయమ్ || 3-౨౧||

అథవా కిమివాస్యతే త్వయాస్మిన్నిజముత్స్పృజ్య పదం పురోపకణ్ఠే |

సవిధే న వసన్తి బుద్ధిమన్తో ఫణినో వాయుసఖస్య భూపతేశ్చ || 3-౨౨||

ప్రతివేది నివిష్టపూర్ణకుమ్భం విలసత్తోరణముజ్జ్వలప్రదీపమ్ |

వ్రజ గోకులమాకులం ప్రజాభిభవదీయాగమనప్రహర్షిణీభిః || 3-౨౩||

శిశురస్త్రి మమాపి రౌహిణీయో భవదీయే విషయే వివర్ధమానః |

స చ సాధు నిరీక్ష్య రక్షితవ్యో వపుషా కేవలమావయోర్హి భేదః || 3-౨౪||

ఇత్యుక్త్వా గతవతి దేవకీసహాయే సంత్రస్తః కథమపి సీతరాత్రిశేషః |

ఆరోహత్యుదయమహీధరస్య శృంగం తిగ్మాంశౌ నిజవసతిం ప్రతి ప్రతస్థే || 3-౨౫||

సచకితమృగమణ్డలాని కుర్వన్ శకటశతధ్వనిభిర్వనాన్తరాణి |

ప్రముదితమథ గోకులం ప్రపేదే దిశి దిశి మారుతధూతకేతుమాలమ్ || 3-౨౬||

నిజవసతిమభిప్రపద్య తుష్టః కిమపి న కర్మ కరోతి నన్దగోపః |

నవనలినపలాశచారునేత్రం వదనమహర్షిన్నశమాత్మజస్య పశ్యన్ || 3-౨౭||

ముగ్ధభావమధురేణ రజ్జాయన్ త్రైశవేన హృదయం వ్రజౌకసామ్ |

గోకులే న విజహార కేశవః క్షీరవారినిధిమప్యచిన్తయన్ || 3-౨౮||

వదనం మధుసూదనః కరాభ్యాం చరణాఙ్గుష్ఠముపానయత్ పిపాసుః |

గలితేవ తతస్సురస్రవన్తి నఖముక్తామణిదీధితిచ్చలేన || 3-౨౯||

అమృతాంశురివాపరః ప్రమోదం నయనానాం జనయన్ స పద్మనాభః |

భవనం భవనాత్ కరో కరాభ్యాం వ్రజయోషిద్భిరసీయతాఙ్గుమఙ్కృత్ || 3-౩౦||

అధః కదాచిచ్చకటస్య శాయితః స్వకార్యపర్యాకులయా యశోదయా ।
 స లీలయా పాదసరోరుహం శనైరుదఞ్చయామాస సరోజతోచనః ॥ 3-3౧॥
 మధుభిదశ్చరణామ్బుజతాడితం శకటమాశు సముత్థితమమ్బురే ।
 విపరివృత్య పపాత మహీతలే పటుతరధ్వనిపూరితదిబ్బుఖమ్ ॥ 3-3౨॥
 శకటపతనజన్మ నన్దముఖ్యాః స్తనితమివ ధ్వనితం నిశమ్య గోపాః ।
 కిమిదమితి భయేన తత్ర జగ్ముస్త్యరితగతిచ్యవమానకేశబన్ధాః ॥ 3-33॥
 కుచకలశవిలగ్నపాణిపద్మా విగలితబన్ధమనోజ్ఞకేశపాశా ।
 సపది సహ సఖీభిరన్వధావత్ కలమణినూపురశిఞ్జితా యశోదా ॥ 3-3౪॥
 కృతస్మితం క్వచిదపరిక్షతం సుతం విలోక్య తం ప్రముదితమానసా పరమ్ ।
 వ్రజోకసాం సవిధనివాసినాం ముఖాద్విసిస్మియే విదితతదీయవిక్రమా ॥ 3-3౫॥
 స్రుతశోణితమేవ మన్యమానా చరణం తస్య నిసర్గపాటలం తత్ ।
 ఉదమార్జయదంశుకాఞ్చలేన ద్రుతమాగత్య పునః పునర్యశోదా ॥ 3-3౬॥
 తిలకం మధువిద్విషో లలాటే రజసా గోమయజన్మనా విధాయ ।
 ఉరసా పరిరభ్య నన్దగోపః సుచిరం తస్య సుమగ్గలాని దధ్యౌ ॥ 3-3౭॥
 శకటం మధుసూదనస్య దృష్ట్వా చరణోదఞ్చనవిభ్రమేణ భగ్నమ్ ।
 అథ వారినిధేర్వివేశ గర్భం స్వరథస్యాపి విశక్యౌ భగ్గమర్కః ॥ 3-3౮॥
 పరితఃస్ఫురతా నవేన సన్ధ్యామహసా పల్లవపాటలేన లిప్తాః ।
 పతితా ఇవ పావకే విరేజః కకుభో దుస్సహభానువిప్రయోగాత్ ॥ 3-3౯॥
 క్షుభితశ్చిరమమ్బురామ్బురాశిః తపనస్యన్దనవాహనావగాహాత్ ।
 స్ఫురదుద్భుటతారకాపదేశాత్ సహసా౭౭కీర్యత ఫేనమణ్డలేన ॥ 3-౪౦॥
 ఆహిమరుచి రసాతలం ప్రవిష్టే భయచకితః స్వవినాశమాకలయ్య ।
 తత ఇవ తరసోత్పతన్నసీమా తిమిరభరః పృథివీతలం ప్రవేదీ ॥ 3-౪౧॥
 భూరన్తరిక్షం భవనాని రథ్యాః వనాని శైలాస్సరితస్సముద్రాః ।
 ధ్వాస్తే దిశాం రున్ధతి చక్రవాలం వ్యక్తం న కేనాపి కిమప్యవేది ॥ 3-౪౨॥
 అథ ప్రయాతి ప్రహరే యశోదా జనే చ కిఞ్చిన్నిభృతే సనిద్రే ।
 పుత్రం పయఃపానగురుప్రమోదం ప్రస్వాపయస్తీ కలమిత్యగాయత్ ॥ 3-౪3॥
 కున్దత్విషస్తాలఫలప్రకాశాః తాపిఞ్చవర్ణాస్తరుణార్కభాసాః ।

ప్రభూతదుగ్ధా నవనీతవతోఽ గావస్సహస్రం తనయ త్వదీయాః ॥ 3-౪౪ ॥

ప్రియాలఖర్జురసమగ్రసానుః ఫలాఢ్యరమ్భావనశోభనీయః ।

ననూపభోగాయ సుతాయమాస్తే గోవర్ధనో నామ మహీధరస్తే ॥ 3-౪౫ ॥

సరసిరుహవనే గతేఽపి నిద్రాం కథమివ తే నయనామ్బుజే వినిద్రే ।

శ్రుతిపరిచయశాలినో హి కర్మ స్వజననిషేవితమేవ సంశ్రయస్తే ॥ 3-౪౬ ॥

తద్ధ్వనిశ్రవణజాతకౌతుకా బాలజీవితవిలోపవిశ్రుతా ।

ఆజగమ గగనేన పూతనా యాతనా తనుమతీవ దేహినామ్ ॥ 3-౪౭ ॥

సాఽవతీర్య నభసో నిశాచరీ గూఢమేవ నిషసాద కుత్రచిత్ ।

సా చ సుప్త ఇవ వీక్షితే సుతే స్వాపమాప సరసిరుహేక్షణా ॥ 3-౪౮ ॥

కృష్ణమఙ్కుమధిరోఽప్య నిర్దయా దాతుమారభత పూతనా స్తనమ్ ।

యత్ప్రయోధరముఖే ముఖార్పణాదాయుషా శిశుజనో వియుజ్యతే ॥ 3-౪౯ ॥

పాఞ్చుజన్యమివ పూతనాస్తనం పాణిపల్లవయుగేన పీడయన్ ।

ఆననేన మధుశత్రురాస్త్రానాదదే స తు తతస్సమీరణాన్ ॥ 3-౫౦ ॥

విప్రకీర్ణకవబాలపల్లవా భగ్నుబాహువిటపా నిశాచరీ ।

సా పపాత భువి ఘోరనిఃస్వనా మారుతాహతమహీరుహోపమా ॥ 3-౫౧ ॥

ఝటితి వ్యపసీతగాఢనిద్రో మహతా తేన రవేణ పూతనాయాః ।

ప్రతిపత్తుమియాయ తాం ప్రవృత్తిం సహ గోపాలగణేన నన్దగోపః ॥ 3-౫౨ ॥

తస్యాశ్శరీరమధిరుహ్య విచేతనాయాః

క్రీడన్తమమ్బురుహలోచనమీక్షమాణాః ।

తస్సుస్సమున్మిషితవిస్మయనిర్వికారాః

నాసాధిరోపితకరాఙ్గులయో ముహూర్తమ్ ॥ 3-౫౩ ॥

నన్దః ప్రమృజ్య నయనే ముహురశ్రుపూర్ణే

పుత్రం కృతాన్తముఖనిర్గలితం నిదధ్యౌ ।

దధ్యౌ చ తస్య నితరామభివృద్ధికామః

తత్త్వం పరం స హృదయేన సమాహితేన ॥ 3-౫౪ ॥

శ్యామలః కమలపత్రతోచనో నీలకున్తలభరః శుచిస్మితః ।

ధ్యాయతో మనసి తస్య సన్నిధిం పుత్ర ఏవ విదధే పునః పునః ॥ 3-౫౫ ॥

న క్షమం భవతి పుత్రవాసనానిస్తరం హృదయమచ్యుతస్మృతౌ ।

ఇత్యశేషదురితాపహారిణీరగ్రజన్మభిరకారయత్ క్రియాః ॥ 3-౫౬ ॥

పూతనాచరితభావనాభవం దారుణం హృదయదారణం పితుః ।

శ్రీప్రతిః శమయతి స్మ వైశసం క్రీడితైరఖిలలోకమోహనైః ॥ 3-౫౭ ॥

స లోచనే కిఞ్చిదుపాస్తఘూరితే నిధాయ మాతుర్వదనే శుచిస్మితః ।

పయోధరం పాణియుగావలమ్పితం మనశ్చ తస్యా మధుసూదనః పపౌ ॥ 3-౫౮ ॥

పాణిజానుపరిచక్రామశ్రమన్వేదబిన్దుమధురం ముఖం వహన్ ।

ధూసరేణ వపుషా జనార్దనో గోకులం నిఖిలమన్వరజ్ఞయత్ ॥ 3-౫౯ ॥

పరిభ్రమన్తం భువి పాణిజానునా గవామధస్తాత్ప్రవిశన్మేకదా ।

సుతం యశోదా గృహకృత్యతత్పరా బబన్ధ పాశేన బలాదులూఖలే ॥ 3-౬౦ ॥

జనో హి యః కర్మ కరోతి యాదృశం స సర్వథా తాదృశమశ్నుతే ఫలమ్ ।

బలిః పురాఽబధ్యత యేన దానవః స లోకనాథోఽపి తదాప బన్ధనమ్ ॥ 3-౬౧ ॥

నిఖిలభువనముక్తిదే మురారౌ భగవతి గాఢములూఖలే నిబద్ధే ।

పరిశిథిలసమాధిరావిరాసీన్మనసి మహామునిమణ్డలస్య హాసః ॥ 3-౬౨ ॥

నిషీద లోలేతి నిబధ్య సస్మితం చకార కార్యాణి చకోరలోచనా ।

అనాదరేణ భ్రమయన్ములూఖలం వినిర్యయౌ విశ్వపతిః స్వమన్దిరాత్ ॥ 3-౬౩ ॥

ఉపేయివాంసౌ కకుభద్రమాత్మతాం మహీయసా నారదశాపతేజసా ।

అతిష్ఠతామధ్యని కైటభద్విషః కుబేరపుత్రౌ తరస్నైవ రిజ్ఞతః ॥ 3-౬౪ ॥

స సన్నికృప్య స్థితయోః పరస్పరం మహీరుహోర్మధ్యపథేన నిస్సరన్ ।

గతేన తిర్వక్త్వములూఖలేన తౌ బభజ్జు దామోదరగన్ధవారణః ॥ 3-౬౫ ॥

ప్రపద్య దివ్యం వపురమ్పరస్థితౌ విముక్తశాపౌ ధనదాత్మజావుభౌ ।

ప్రణమ్య భక్త్యా పురుషం పురాతనం ముదాన్వితౌ జగ్గుతురన్తికం పితుః ॥ 3-౬౬ ॥

నన్దాదయః సపది గోకులవాసినస్తే

తద్భిజ్గజన్మ సుమహద్ధ్వనితం నిశమ్య ।

అభ్యేత్య భగ్నపతితౌ కకుభద్రమౌ తౌ

తత్రాక్షతం చ దదృశుస్సరసీరుహాక్షమ్ ॥ 3-౬౭ ॥

నన్దః సమీక్ష్య దురితాని బహూని సదభ్యః

దత్వా గవామయుతమాత్మసుతాభివృద్ధ్యై ।

సమ్మన్త్య బన్ధభిరపాస్య పదం తదాశు

వృన్దావనం ప్రతి యయౌ శకత్తిరసశ్శ్లేః ॥ 3-౬౮ ॥

గత్వా స గోకులపతిర్మనసోఽనుకూలే

కూలే కలిన్దదుహితుర్నిదధే పదాని ।

రేమే చ తత్ర పురుహూతపదాభిరామే

లీలాయితాని తనయస్య నిరీక్ష్యమాణః ॥ 3-౬౯ ॥

దధినిర్మథనే నిరుద్యమా సా నవనీతశ్రపణే గవాం చ దోహా ।

సుతకేలిహృతేక్షణా యశోదా ళణకల్పాని నినాయ వాసరాణి ॥ 3-౭౦ ॥

అనుయాతి జిఘృక్షయేవ నన్దే తరసా రిఙ్ఘణతత్పరస్య విష్ణోః ।

లలితాలకవేల్లితాని రేజుర్ముఖమాత్రేణ ముహుర్నివర్తితాని ॥ 3-౭౧ ॥

అన్తరా విహతిమద్భిరుత్థితైరస్ఫుటాక్షరపదాభిరుక్తిభిః ।

భజురైశ్చ పరిరమ్భణోద్యమైర్గోకులం నిఖిలమన్వరఙ్ఘయత్ ॥ 3-౭౨ ॥

పశ్య మాతులమితి ప్రదర్శితం యామినీషు గగనే యశోదయా ।

అజహావ లలితేన పాణినా శీతభానుమరవిన్దలోచనః ॥ 3-౭౩ ॥

ఆత్మనః ప్రతికృతిం విలోకయన్ మాతృహస్తమణిదర్పణోదరే ।

ఏహి మిత్ర కిమిహేతి కౌతుకాద్వ్యాజహార శతపత్రలోచనః ॥ 3-౭౪ ॥

గౌరవం కథమియం సహేత మే మేదినీతి కృపయేవ చిన్తయన్ ।

మాధవః పతనభీతిముద్వహన్ మన్దమేవ నిదధే పదావలిమ్ ॥ 3-౭౫ ॥

దేవో నిశాసు హారిరఙ్కగతో జనన్యాః

శృణ్వన్ కథా మధుముచో మహతాఽఽదరేణ ।

మన్దం తదీయకరపల్లవతాడితోరుః

సుష్యాప కుడ్మలితలోచనపుణ్డరీకః ॥ 3-౭౬ ॥

కౌతుకేన పితురగ్రతో హరేర్ధావతస్థలనమీక్షమాణయా ।

మోదనిఘ్నమనసా సలజ్జయా న స్థితం న చలితం యశోదయా ॥ 3-౭౭ ॥

ముఖడిణ్డిమవాదినా పరీతో మధుజిత్ కౌతుకినా సుహృద్గణేన ।

అధిరోపితవారణేన్ద్రభావో లలితాభిర్గతిభిర్నృపేషు రేమే ॥ 3-౭౮ ॥

అథాభివృద్ధిం ప్రతిపద్యమానో దధ్యాదిషు ప్రీతిమువాహ శౌరిః ।

తత్రత్ ప్రదానేన వశే విధాతుమారేభిరే గోకులయోషితస్తమ్ ॥ 3-౭౯ ॥

కురుష్య నృతం నవనీతమూల్యం కృష్ణేతి సాభ్యర్థనమూచిషీణామ్ ।

వ్రజాంగనానాం స పురస్సలీలముదఞ్చయామాస పదారవిన్దమ్ ॥ 3-౮౦॥
 తాసాం మనఃప్రీతివిధానదక్షే తథా క్షణం తస్థుషి శార్కపాణౌ ।
 ఏకాఙ్ఘ్రీసంస్పర్శవియోగమాత్రాదధన్యమాత్మానమమన్యతోర్వీ ॥ 3-౮౧॥
 ఉదఞ్చితం తస్య విలోక్య పాదం వేధా పునర్విక్రమశక్తిచేతాః ।
 కమణ్డలుం పాణితలేన గృహ్లాన్నభ్యుద్యతోఽభూదవనేజనాయ ॥ 3-౮౨॥
 నృత్తామృతం గోకులయోషితస్తత్ కృష్ణస్య నేత్రాఙ్ఘ్రిభిః పిబన్త్యః ।
 ప్రీతిప్రకర్షస్తిమితైర్మనోభిరాలేఖ్యయోషిత్ప్రతిమా బభూవుః ॥ 3-౮౩॥
 విదుర్న తద్దర్శనపారవశ్యాద్ధాతుం కరస్థం నవనీతమేకాః ।
 ఏస్రస్య భూమౌ పతితం తదన్యాః న మేనిరే పాణిసరోరుహేభ్యః ॥ 3-౮౪॥
 అజస్రమేవం భవనేషు తాసాం బభ్రామ కృష్ణో నవనీతభిక్షామ్ ।
 పురా కిలాన్యైరనివర్తనీయా నివర్తితా యేన హరస్య భిక్షా ॥ 3-౮౫॥
 ధిగ్యాచనాం చౌర్యభవస్య భూయానస్త్యంహసో నిర్హరణాభ్యుపాయః ।
 మత్వేతి నూనం నవనీతచార్యే మధోర్నిహంతా మతిమాబబన్ధ ॥ 3-౮౬॥
 నిర్వాప్య దీపం ముఖమారుతేన హైయఙ్గవీనం నిశి హర్తుమిచ్ఛన్ ।
 కృష్ణః కటీభూషణరత్నభాసా విహన్యమానో విషసాద భూయః ॥ 3-౮౭॥
 నిపీడయన్నగ్రపదేన పృథ్వీమున్నమ్య దేహం భృశమూర్ధ్వబాహుః ।
 పయోఘటస్పర్శనమశ్నువాన్ప్రవిక్రమోఽభూత్ పరిహాసపాత్రమ్ ॥ 3-౮౮॥
 నియమితశ్వసితో నిభృత్తైః పదైర్నిశి కథఞ్చన గర్భగృహం గతః ।
 స తు భయాదసమాప్తమనోరథో నివవృతే నవనీతహరో హరిః ॥ 3-౮౯॥
 హర్తుం హరేర్వ్యవసితస్య ఘనే నిశీధే
 భూషారవశ్రుతిభయాద్య్రజతోఽతిమన్దమ్ ।
 అన్తర్గృహస్య నవనీతవతః ప్రవేశాత్
 ప్రాగేవ హన్త పథి సా రజసి విభాతా ॥ 3-౯౦॥
 గోపీసమాగమభియా చ తృషా చ గుర్వాఽ
 పాతుం విహాతుమపి గోపగృహేష్వజానన్ ।
 ఆద్వారమాదధిఘటం చ గతాగతాని
 కుర్వన్ సరోజనయనః శ్రమమేవ లేభే ॥ 3-౯౧॥
 భిత్తిషు ప్రతిశరీరదర్శనాత్ శక్తితః స నవనీతనిఃస్పృహః ।

కించోదన్యదివ తత్ర మార్గయన్నిర్జగామ మణిమన్దిరోదరాత్ || 3-౯౨||

జిహ్మీర్షురస్తర్భవనేషు గోరసం దినాన్యనైషీత్తదుపాయచిన్తయా |

స జాగరూకశ్చ నినాయ యామినీం మనోహరాభిర్వర్ణప్రవృత్తిభిః || 3-౯౩||

దృష్టేఽపి తత్సవిధసంజ్ఞానణే స తత్ర

వక్తుం నిమిత్తముచితం కృతనిశ్చయస్సన్ |

అభ్యర్థ ఏవ నిదధే దధిభాజనస్య

లీలాయితోపకరణాని నిజాని శౌరిః || 3-౯౪||

వహన్ గృహీతో నవనీతమచ్యుతో భయేన పారిప్లవనేత్రపక్ష్మజః |

పదా లిఖన్ భూమిమవాఙ్ముఖస్థితో జహార చేతోఽపి చ గోపయోషితామ్ || 3-౯౫||

శవే పితృభ్యామిత ఊర్ధ్వమేవం నాహం విధాన్యే నవనీతచౌర్యమ్ |

వినిశ్చస్వనన్నిత్యభిధాయ కృష్ణో జహార మాతుశ్చ పితుశ్చ చేతః || 3-౯౬||

ఏహి సద్మ తనయేతి సాదరం యాచితోఽపి స ముహుర్యశోదయా |

ఆననేన నవనీతగన్ధిన్వా నాజగామ విహరన్నివాచ్యుతః || 3-౯౭||

హృతం నవం మే నవనీతమాలయాత్ హృతం ఘృతం మే దధి మే హృతం నిశి |

ఇతి ప్రభాతే వచనాని యోషితామువాహ శ్శృణ్వన్ న ముఖే స వక్రియామ్ || 3-౯౮||

పుత్రం కులస్య భువనస్య చ రక్షితార-

మభ్యర్థితోఽపి భగవానరవిన్దనాభః |

త్వాం మే దదౌ విధివశాద్భువనైకచోర-

మిత్యాహ కోపమభినీయ సుతం యశోదా || 3-౯౯||

స సాన్వననేన ప్రతిపాదనేన భేదేన తీవ్రేణ చ తర్జనేన

నిబద్ధ్య పృష్టోఽపి ముహుర్జనన్యా నాఙ్గీకరోతి స్మ హరిః స్వచౌర్యమ్ || 3-౧౦౦||

సంరక్షణాయ జగతామవతీర్య పృథ్వాం

గోపాలసద్మసు హరత్యఖిలం ముకున్దః |

ఇత్థం నిశమ్య పరిహాసవచస్సురాణామ్-

అన్తర్జహాస భగవానరవిన్దనాభః || 3-౧౦౧||

కృష్ణస్య కేలిసమరేక్షణకౌతుకేన

గోపీషు ముక్తభవనాసు బహిః స్థితాసు |

మిత్రైః పరాజిత ఇవ ద్రుతమేత్య గేహం

బద్ధా కవాటమహరన్నవనీతమన్తః ॥ 3-౧౦౨॥

త్రిభువనమహనీయైరభ్యుపాయైరసజ్జ్యైః

నిఖిలమితి స ముష్టన్ గోకులం నన్దనూనుః ।

అరమత సవయోభిస్తత్ర గోపాలపుత్రై-

రపర ఇవ శశాఙ్కః ప్రాణినాం ప్రీతిహేతుః ॥ 3-౧౦౩॥

ఇతి సుకుమారకృతౌ కృష్ణవిలాసకావ్యే తృతీయః సర్గః ॥ 3 ॥

చతుర్థః సర్గః

స రోహిణీనూనునిబద్ధరాగః సతాం శరణ్యస్తమసోఽపహర్తా ।

మనోహరో బాల ఇవోషధీశో దినే దినే పోషమియాయ శౌరిః ॥ ౪-౦౧॥

త్యక్త్వా హరిః సైన్యకృతాపవాదం తచ్చైశవం ప్రాప్య దశాన్తరం సః ।

మన్యే తదంహఃపరిమార్జనాయ గవాం పరిత్రాణసముద్యతోఽభూత్ ॥ ౪-౦౨॥

పుత్రే తథోద్యోగిని నన్దగోపో గోపాలపుత్రాననునీయ సర్వాన్ ।

త్రాతుస్త్రయాణామపి విష్టపానాం సంరక్షణే తస్య సమాదిదేశ ॥ ౪-౦౩॥

మాత్రా కృతస్వస్త్వయనః ప్రభాతే పిత్రా పరిష్వజ్య చిరం విసృష్టః ।

సహైవ రామేణ సమగ్రహర్షః వినిర్యయౌ విశ్వపతిర్జనాయ ॥ ౪-౦౪॥

స ప్రాతరాశీ వ్యతిషక్తపాణీర్యష్టిం వహన్నంసవిషక్తశ్శృఙ్గః ।

విముచ్యతాం గౌరితి సమ్భ్రమేణ గచ్ఛన్ ప్రతిద్వారమవోచదుచ్చైః ॥ ౪-౦౫॥

నిశమ్య తస్య ధ్వనిమూర్ధ్వకర్ణాః విలూనపాశా భృశముత్సుకిన్యః ।

వత్సానపి స్వాననవేక్ష్య గావః ససమ్భ్రమం నిర్యయురాలయేభ్యః ॥ ౪-౦౬॥

గత్వా పురస్తాద్గజరాజగమీ గోష్ఠం గరిష్ఠో గుణమణ్డలేన ।

ఆపూరయన్మిత్రగణాగమార్థం పిత్రోరభీష్టేన సహైవ శ్శృఙ్గమ్ ॥ ౪-౦౭॥

సభస్స్పృశా కర్ణపథం గతేన తేనైవ సంజ్ఞాగవలస్వనేన ।

ఆదాయ తత్తత్పరిబర్హజాతం సద్యో గృహేభ్యః సుహృదో నిరీయుః ॥ ౪-౦౮॥

గవాం ఖురన్యాససముదృవేన విషాణసఙ్ఖట్టనజన్మనా చ ।

ప్రసర్పతా దిక్షు మహాస్వనేన ఘోషః క్షణం ఘోషమయో బభూవ ॥ ౪-౦౯॥

ప్రధావనైరుత్లుప్తిభిస్సుదూరం మిథో బలాద్గ్రాహవిమోచనైశ్చ ।

సమాగతైస్తత్ర సమం సుహృద్భిర్భవప్రకారం విజహార శౌరిః ॥ ౪-౧౦॥
 పరేణ హర్షేణ పురాణపుంసః సజ్జీడమానస్య సమం సుహృద్భిః ।
 పవిత్రయామాస పదామ్బుజోత్థితా కరీషధూలిః కకుభాం ముఖాని ॥ ౪-౧౧॥
 మహర్షయస్తత్ర మహానుభావాః గృహీతరూపాస్తరదుర్నిరూపాః ।
 భవాగ్నిసంతాపహరే మమజ్ఞః పదోత్థితే తస్య పరాగపూరే ॥ ౪-౧౨॥
 ప్రహర్షమాలోకయతాం జనానాం క్రీడాభిరాపాద్య మనోహరాభిః ।
 ఉత్థాపయామాస స చిత్కృతేన గోష్ఠే హరిర్గోసమజం శయానమ్ ॥ ౪-౧౩॥
 తస్మిన్ గవాం పాలనకౌతుకేన వనాయ నిర్గఛతి దైత్యశత్రౌ ।
 యయుః ప్రియాఖ్యానచికిర్షయేవ దివాకృతో దిగ్వలయం మయాఖాః ॥ ౪-౧౪॥
 కూలద్రుమాణాం కుసుమాని ధూన్యన్ కర్షన్ పయశ్శీకరమణ్డలాని ।
 కృష్ణం కృతానేకవిహారభిన్నం యాన్తం సిషేవే యమునాసమీరః ॥ ౪-౧౫॥
 పరస్య పుంసః పదపఙ్కజాభ్యాం ప్రవేక్ష్యతో గోకులపాలనాయ ।
 చకార నీహారహరైర్మయాఖైః ప్రవేశయోగ్యాని వనాని భానుః ॥ ౪-౧౬॥
 ప్రేష్ణా పరిత్యక్తమశక్నువన్తం బద్ధాఙ్గాలిం బన్ధజనం నివార్య ।
 రామం పురస్కృత్య సమిత్రవర్గః వివేశ విష్ణుర్విపినాన్తరాణి ॥ ౪-౧౭॥
 అరణ్యభూమీరవగాహమానం తమాతపక్లాన్తమవేక్షమాణః ।
 పక్షాతపత్రేణ పరిస్తుతేన వియత్యసేవిష్ట విహఙ్గరాజః ॥ ౪-౧౮॥
 మా గచ్ఛ గజ్జే యమునే క్వ యాసి కిం తత్ర గోదావరి ధావసీతి ।
 న్యషేధి తత్తద్వ్యపదేశపూర్వం మార్గమ్యతం గోకులమచ్యుతేన ॥ ౪-౧౯॥
 ప్రరూఢసస్నిగ్ధతృణాఙ్కరాసు ఛాయాద్రుమశ్యామలితాన్తరాసు ।
 గవాం కులం తత్పులభోదకాసు ప్రచారయామాస వనస్థలీషు ॥ ౪-౨౦॥
 సాటోపమాన్దోలితలమ్బసాస్నాః గావశ్చరన్ద్యో వలమానవాలాః ।
 త్రుట్యత్ప్రణస్తోమచటత్కృతిన్యః చక్రుః ప్రియం చేతసి చక్రపాణేః ॥ ౪-౨౧॥
 హరిన్మణిశ్యామరుచీని తత్ర వైవరం చరన్తీషు తృణాని గోషు ।
 శౌరిః స్వయం భుక్త ఇవాప తృప్తిం తృప్యన్త్యుదారాః పరతర్పణేన ॥ ౪-౨౨॥
 సర్వాసు కణ్డాయనలిప్పయోచ్చైరున్నమ్య కణ్ఠం దధతీషు గోషు ।
 బాలో హరిర్భావసహస్రతూన్యం జన్మాత్మనో నిషృలమేవ మేనే ॥ ౪-౨౩॥

పరిభ్రమద్గోకులముగ్రకోపం సముచ్చలద్ధూలిరటద్విషాణమ్ |
 స యుద్ధముణ్ణో మదనిర్భరాణాం ప్రవిశ్య మధ్యం శమయాచ్ఛాకార || ౪-౨౪ ||
 శాఖాకర్యైరవలమ్భ్య పృథీవ్యం నిషేదుషః పుష్పఫలావనమ్రాన్ |
 తత్ర ద్రుమాన్ సాదరమీక్షమాణో జగామ తృప్తిం న కదాఽపి శౌరిః || ౪-౨౫ ||
 అలక్ష్యమూలాన్యతివిప్రకర్షాద్ ఘోషానుమేయస్థలితోదకాని |
 ఉత్తుజ్గరోధస్తరుమణ్ణలాని నిమ్నాని దృష్ట్వా నితరాం స రేమే || ౪-౨౬ ||
 అతుచ్ఛగుచ్ఛస్తనభారనమ్రాః లతాః ప్రవాలాధరతోభసీయాః |
 స తత్ర వీక్ష్య భ్రమరాలకాఢ్యాస్తామస్మరత్తామరసాధివాసామ్ || ౪-౨౭ ||
 సముత్సుకం సాగరకన్యకాయామాక్రష్టమన్తఃకరణం మురారేః |
 సర్వస్య వేత్తా సరసాం స వాచం సజ్కర్షణస్సాదరమిత్సువాచ || ౪-౨౮ ||
 అన్తస్పమీరభ్రమణప్రస్థాదుదీర్ఘనాదేన గుహాముఖేన |
 భూయః ప్రయుక్త్యై పృథీవీధరస్తే గోవర్ధనః స్వాగతమేష శౌరే || ౪-౨౯ ||
 నిశమ్య గోవర్ధననిర్ధరాణాం ధీరధ్వనిం కృష్ణశిఖణీనోఽమీ |
 ముదా త్వదాలోకనజాతయేవ నృత్యన్తి చక్రీకృతబర్హభారాః || ౪-౩౦ ||
 పాదావిమౌ సఞ్చారణాయ నాలమత్రేతి మత్వా మృగయూథమేతత్ |
 స్వలోచనాంశున్తబకాపదేశాన్నిలోత్పలైర్భూమిమివాస్త్పణాతి || ౪-౩౧ ||
 వికీర్య విష్వగీష్వపినద్రుమాణాం మధూని పుష్పన్తబకమ్యతాని |
 అర్కాంశుతప్తామనిలో ధరిత్రీం సఞ్చారయోగ్యాం భవతో విధత్తే || ౪-౩౨ ||
 న భీతిరన్తర్న దృశోశ్చలత్వం నాస్థా తృణేనోత్సుకతాఽపి శాబే |
 రూపేణ దామోదర మోహితాస్తే తిష్ఠన్త్యమీ కాష్ఠకృతా ఇవైణాః || ౪-౩౩ ||
 తేనేతి సన్ధిస్కతమగ్రజేన మనోహరం తత్తదవేక్షమాణః |
 గాశ్చారయన్ శాద్వలినీషు భూషు రేమే రమాయా రమణః ప్రకామమ్ || ౪-౩౪ ||
 తం తత్ర దృష్ట్వా మహనీయరూపం శౌరిం శబర్యశ్చరితార్థనేత్రాః |
 ఫలోపహారైరుపసృత్య వన్యైరవాదిషుః ప్రశ్రయశోభి వాక్యమ్ || ౪-౩౫ ||
 ఇతః పదం నః శరపాతమాత్రం యాయాస్సహానేన సుహృద్గణేన |
 అత్రాగమిష్యన్తి కిరాతపుత్రాః గవామమూషాం పరిపాలనాయ || ౪-౩౬ ||
 వ్యాధాహృత్తైర్వారణకుమ్భగర్భాత్ ముక్తాఫతైరామలకాభిరామైః |

ప్రసాధనం త్వాం భువనత్రయస్య ప్రసాధయిష్యన్తి కిరాతకన్యాః॥ ౪-3౭॥
 కన్యాఽన్తి క్వాచిచ్ఛబరేశ్వరస్య యా నః కులనామధిదేవతేవ ।
 తాం సర్వథా దాస్యతి తే స రాజా మహాన్త్యనర్హాణి చ యోతకాని ॥ ౪-3౮॥
 ఇత్యూచిషీణాం శబరాఙ్గనానామత్యాదరం చేతసి వీక్షమాణః ।
 కృష్ణః కృపానిఘ్నమనాస్స వాచమిత్యాహ లజ్జామృదునా స్వనేన ॥ ౪-3౯॥
 పిత్రోరనుజ్ఞామధిగమ్య భద్రాః సమీహితం వః సకలం విధాన్యే ।
 మయి స్థితే తిష్ఠతి గోకులం తద్గచ్ఛామి మా భూత విషాదవత్యః ॥ ౪-౪౦॥
 గతే పులిన్దీరితి సాన్త్యయిత్వా తదిష్టభక్త్యితి ముకున్దే ।
 ఫలాపచాయాదిషు నిస్పృహస్తాః శనైర్యయుః పక్కణమేవ ఖిన్నాః ॥ ౪-౪౧॥
 విహృత్య గర్భేషు లతాగృహాణాం నిపీయ వారీణి చ పల్వలానామ్ ।
 ఫలాని చాస్వాద్య మహీరుహాణాం వనాని ధన్యాని వకార శౌరిః ॥ ౪-౪౨॥
 అథాధిరూఢే గగనస్య మధ్యం దివాకరే దుఃసహభానుజాలే ।
 ఘర్మాకులం గోకులమీక్షమాణః హలాయుధః ప్రాహ రథాఙ్గపాణీమ్ ॥ ౪-౪3॥
 కింఞ్చత్పరిష్టానలతాప్రవాలస్తృణాఙ్కరభ్రాన్తకురఙ్గయూథః ।
 అహ్నాః పరిత్యక్తజనప్రచారః ప్రవర్తతే మధ్యమ ఏష భాగః ॥ ౪-౪౪॥
 కులాని వీక్షన్వ విహాఙ్గమానాం పక్షాన్తరస్థాపితశాబకాని ।
 కఠోరమేనం గమయన్తి కాలం నీడేషు నిద్రాలసలోచనాని ॥ ౪-౪౫॥
 ప్రాయః కఠోరాతపపీడయేవ ఛాయాః పరిత్యక్తబహిర్విహారాః ।
 ఆలోకయాధ్వన్యజనేన సార్థమధ్యాసతే మూలమనోహకానామ్ ॥ ౪-౪౬॥
 కరైరసహ్యైరయమంశుమాలీ తపన్ మహీముగ్ర ఇవ ఉత్తీశః ।
 ఆశంసితాపత్ప్రసరః ప్రజాభిర్ధత్తే దశామద్య విగర్హణీయామ్ ॥ ౪-౪౭॥
 విహృత్య కాన్తారమహీషు వేగాద్విజన్నపః పుష్కరిణీషు పాతుమ్ ।
 మార్గే కరీన్యః కరశీకరేణ ప్రియామసావుక్షతి తాపఖిన్నామ్ ॥ ౪-౪౮॥
 తప్తాని భాసా తపనస్య హంసాః విహాయ వారీణి నఖంపచాని ।
 పత్రేషు విన్యస్య పదాని మన్దం పద్మాకరే సమ్ప్రతి పర్యటన్తి ॥ ౪-౪౯॥
 నిగూఢమీనగ్రహణాభిసన్ధిం కృచ్ఛేణ ముక్త్యా కపటాసికాం స్వామ్ ।
 అమీ బకోటాస్తపనాంశుతాపాత్తటీనికుఙ్జం తరసా విశన్తి ॥ ౪-౫౦॥

తదేహి యామస్తరుషణ్ణమేతద్ ఘర్మాకులం గోకులమానయామః ।
 ఆత్మైవ విశ్రమ్య ముహూర్తమాత్రం భూయోఽపి గావః ప్రచరన్త్యరణ్యే ॥ ౪-౫౧॥
 ఇతీరితం తత్సమయానురూపం వాక్యం సమాకర్ణ్య హలాయుధస్య ।
 ఆరో్యో యథాజ్ఞాపయతీతి కృష్ణన్తం రామముక్త్యా తరుషణ్ణమాప ॥ ౪-౫౨॥
 అలబ్ధమార్తాణ్ణకరప్రవేశమారామకల్పం తరుషణ్ణమేత్య ।
 ఆనేతుకామః స గవాం కులం తదాసజ్జయామాస ముఖేన వేణుమ్ ॥ ౪-౫౩॥
 సలీలమీషత్పరివృత్తపాదం సవిభ్రమోదఞ్చితసవ్యనేత్రమ్ ।
 కృష్ణస్య వంశార్చితపాటలోఢం వీక్ష్య స్థితం విస్మయమాప లోకః ॥ ౪-౫౪॥
 తత్ర స్థితం తామరసాయతాక్షం తాపిఞ్చువర్ణం శిఖిపిఞ్చుమాడమ్ ।
 తమేవ పశ్యన్ననిమేషతాయాః ఫలం ప్రపేదే సురసిద్ధసజ్ఞః ॥ ౪-౫౫॥
 స్థితస్త్రిభగ్గ్గ్యా వివరేషు వేణోర్వ్యాపారయన్నజ్జులివల్లవాని ।
 జగత్త్రయోమోహవిధానదక్షముత్థాపయామాస స నాదముచ్చైః ॥ ౪-౫౬॥
 అథోత్థితానన్దనిమీలితాక్ష్యః విలూనదూర్వాఙ్కరలాఞ్చితాస్యాః ।
 గావస్తదభ్యాశమపేత్య తస్థః నిస్పన్దదేహా నిభృతైః శ్రవోభిః ॥ ౪-౫౭॥
 నైసర్గికం వైరమపత్యసజ్గస్తృష్టా బుభుక్షా కుసుమాయుధశ్చ ।
 తద్వేణునాదశ్రుతితత్పరాణాం నాలం విధాతుం వికృతిం తిరశ్చామ్ ॥ ౪-౫౮॥
 తస్మిన్ మనోహారిణి చక్రపాణేర్వనాన్తరే మూర్ఛతి వంశనాదే ।
 విధీయమానం పరిహృత్య కర్మ సర్వేఽపి సత్వా లిఖితా ఇవాసన్ ॥ ౪-౫౯॥
 ప్రవృత్తమాత్రౌ వనపద్మినీషు దాతుం గృహీతుం చ మృణాలభగ్గమ్ ।
 చక్రాహ్వయస్తద్గృహమేధిసీ చ ప్రసార్య చఞ్చూచ్చ పరమాసిషాతామ్ ॥ ౪-౬౦॥
 ఉపావిశన్నుజ్ఞితచాపలాని స్వజానువిన్యస్తకరాననాని ।
 నిష్పన్దదృష్టిని వనద్రుమాణాం శాఖాసు శాఖామృగమణ్డలాని ॥ ౪-౬౧॥
 పద్యామవప్తభ్య మహీముఖాభ్యాం సద్యస్సముత్తమిభృతపూర్వకాయః ।
 సింహః కరీన్ద్రాక్రమణే ప్రవృత్తస్తస్థౌ తథా కృత్రిమసింహకల్పః ॥ ౪-౬౨॥
 సిద్ధాః కలత్రాణి లతాగృహేషు సముద్యతాః పాయయితుం మధూని ।
 కరద్యయోదఞ్చితరత్నపాత్రాః నిషేదురాలేఖ్యమివ ప్రపన్నాః ॥ ౪-౬౩॥
 తద్వంశనాలాచ్ఛ్యుతమచ్యుతస్య గేయామృతం సాధు నిషేవ్య వృక్షాః ।

చిరం జరాజర్జితత్వవోఽపి బాలా ఇవాసన్నవపల్లవాఢ్యాః ॥ ౪-౬౪॥
 నాదేన వేణోర్విపశీకృతానాం విద్యాధరాణాం గలితాః కరేభ్యః ।
 గతిర్భవాస్మాకమపీతి నూనం వీణా నిపేతుర్మధువిద్విషోఽగ్రే ॥ ౪-౬౫॥
 స్వవేణునాదేన స జీవతోకమిత్యం పరానన్దమయం విధాయ ।
 ప్రభుర్వ్యరంసీదమరాశ్చ సర్వే సుప్తోత్థితానాం స్థితిరన్వభూవన్ ॥ ౪-౬౬॥
 ప్రత్యాగతే చేతసి తే విదిత్వా ప్రభృశ్య హస్తాత్ పతితా విపఞ్చీః ।
 పునర్ను చక్రుః ప్రతిపన్నలజ్ఞాః విద్యాధరాస్తద్గ్రహణాభిలాషమ్ ॥ ౪-౬౭॥
 మధువ్రతానాం ధ్వనిభిర్మనోజ్ఞైర్వాచాలయన్తీ వలయం దిశానామ్ ।
 ప్రసూనవృష్టిః సురసిద్ధముక్తా పపాత మౌతౌ పరమస్య పుంసః ॥ ౪-౬౮॥
 అవర్షి కేనాయమదృష్టపూర్వః ప్రసూనరాశిస్తవ మూర్ధసీతి ।
 పృష్టో విహస్యాహ విభుస్సహాయాన్ జ్ఞానం భవదోఽపి కథం మమేతి ॥ ౪-౬౯॥
 విపహ్యతాం యాతి వివస్వదంశౌ విశ్రాన్తముత్థాప్య గవాం స పుష్ణమ్ ।
 భూయస్తుణాశ్యామలభూతలేషు ప్రారబ్ధ సజ్ఞాఞ్చరయితుం వనేషు ॥ ౪-౭౦॥
 తతః పరిక్షీణసహస్రభానోరశామ్యదూష్మా దివసస్య తీవ్రః ।
 యథా వినాశే ధనసఞ్చయస్య మహావలేషో ధనినో జనస్య ॥ ౪-౭౧॥
 ప్రభాకరే పాలలభాసి దూరం దిశం ప్రతీచీమవగాహమానే ।
 ఆలోక్య రామః పరిణామమహ్నో దామోదరం సాదరమితుశ్చవాచ ॥ ౪-౭౨॥
 ఆవిర్భవన్మన్దమరుత్ప్రచారా శాన్తాతపా నిర్వృతసర్వసత్వాః ।
 విరామవేలా దివసస్య శౌరే ప్రవర్తతే పశ్య మనోభిరామా ॥ ౪-౭౩॥
 శిరోభిరూఢేన్ధనశాకమూలాః స్వయాధ్యముచ్చైఃస్వరమాహ్వాయన్తః ।
 వనేచరా వీక్ష్య విరామమహ్నూః సమారభన్తే సహస్రైవ గన్తుమ్ ॥ ౪-౭౪॥
 శతం శతం వ్యోమని బద్ధమూలాః శాత్కారవాచాలవిలోపఞ్కాః ।
 వ్రజన్తి లక్ష్మీకృతవాసవృక్షాః మనోజవాః పశ్య పతత్రిణోఽమీ ॥ ౪-౭౫॥
 భువః పరాగే బహుశో లురిత్వా ప్రవిశ్య నీడం కలవిజ్ఞయాథమ్ ।
 ధినోత్యపత్యాని బుభుక్షితాని గ్రాసేన చఞ్చూపుటసఞ్చితేన ॥ ౪-౭౬॥
 తదేహి శౌరే తపనవ్యపాయాత్ప్రాగేవ యామః పదమస్మదీయమ్ ।
 ఇయం క్షతిః శ్వభ్రతదేన పశ్చాద్దుఃసఞ్చారా లుబ్ధకనిర్మితేన ॥ ౪-౭౭॥

శ్రుత్యేతి రామస్య గిరం మురారిః అస్త్యేవమిత్యాదరపూర్వముక్తాః ।
 సహ ప్రతస్థే స చ మిత్రవర్తైః ప్రచణ్ణశ్శృంగధ్వనిపూరితాశ్చైః ॥ ౪-౭౮॥
 సహప్రయాణాయ కృతత్వరాణామూఢోభరాద్ధూరవిలమ్బినీనామ్ ।
 స తత్ర తత్ర ప్రతిపాల్య తస్థా ప్రీతో గవామాగమనం ముకున్దః ॥ ౪-౭౯॥
 సమావృతో గోపజనేన నన్దః గోపాఙ్గానాభిశ్చ వృతా యశోదా ।
 అతిష్ఠతామధ్వని లోచనాభ్యాం పుత్రాగతిప్రేక్షణసస్పృహాభ్యామ్ ॥ ౪-౮౦॥
 చకార కర్ణేషు తయోః ప్రమోదం దామోదరాపూరితశ్శృంగనాదః ।
 దివి ప్రసర్పన్నథ పాంసుపూరః నేత్రేషు పీయూషమివాభ్యవర్షత్ ॥ ౪-౮౧॥
 తౌ ధూసరాఙ్గౌ రజసా కుమారౌ గత్వా స నన్దః పరిరభ్య గాఢమ్ ।
 ఆత్మానమానన్దసముద్రమగ్నం నాలం సముద్ధర్తుమభూన్ముహూర్తమ్ ॥ ౪-౮౨॥
 ఉత్పత్య ధావద్భిరుదస్తశస్త్రైః క్ష్యేలారవక్షోభితదిగ్విభాగైః ।
 ఆభీరవీరైస్స వృతః ప్రపేదే వ్రజం సమాకర్ణితతూర్యఘోషమ్ ॥ ౪-౮౩॥
 చాటూక్తిభిః పార్శ్వచరానశేషాన్ విస్సృజ్య గోపాన్ సహితస్స మిత్రైః ।
 వివేశ కృష్ణో భవనం దినాస్తే సముజ్వలన్మృగలదీపికాభిః ॥ ౪-౮౪॥
 కామం దివా కర్ణపథం గతేన సీతాః ప్రియం వేణురవేణ విష్ణోః ।
 ప్రతిప్రియం చక్రురముష్య సాయం గావః పయోదోహననిఃస్వనేన ॥ ౪-౮౫॥
 అనుదినమితి కుర్వన్ పాలనం గోకులస్య
 క్షణమివ దివసాని క్రీడయా యాపయన్ సః ।
 అఖిలమపి ధరిత్రీభారమభ్యుద్ధరిష్యన్
 అరమత సహ శౌరిస్తత్ర సజ్కర్షణేన ॥ ౪-౮౬॥
 ఇతి సుకుమారకృతౌ కృష్ణవిలాసకావ్యే చతుర్థః సర్గః ॥ ౪ ॥

Encoded and proofread by PSA Easwaran

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

